

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/91/2018
Identifikačné číslo spisu: 8708211794
Dátum vydania rozhodnutia: 22.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8708211794.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Q. W., trvale bytom V. XXXX/XX, XXX XX R., proti žalovanému Okresnému stavebnému bytovému družstvu Poprad, so sídlom Moyzesova 3368/25, 058 01 Poprad, IČO: 36 168 815 právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hudzík & Partners s. r. o., so sídlom Mnoheľova 830/15, 058 01 Poprad, o zaplatenie mzdy a náhrady mzdy s prísl., vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 20C/144/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. júna 2017 sp. zn. 2CoPr/2/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného o d m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 8. marca 2016 č. k. 20C/144/2008-231 uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť sumu 5.200,29 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok) a vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (druhý výrok).

Výkonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobcovi riadne vznikol u žalovaného pracovný pomer k 26. máju 2005, a to v zmysle pracovnej zmluvy, ktorú za žalovaného podpísal Q.. E., ktorý bol preukázateľne v tejto dobe riaditeľom správy žalovaného, a teda osobou oprávnenou za žalovaného uzatvárať pracovné zmluvy. Podľa výpisu z obchodného registra z 8. júna 2005 a 11. augusta 2005, štatutárnym orgánom OSBD Poprad bolo predstavenstvo a predsedom predstavenstva bol N.. V. C. so vznikom funkcie od 27. apríla 2005. Na základe kompetencií predstavenstvo OSBD Poprad ako štatutárny orgán družstva písomne poverilo vedúceho zamestnanca OSBD Poprad I. Z. dňa 19. augusta 2005, aby ako vedúci kancelárie predstavenstva OSBD zastupoval žalovaného v plnom rozsahu. Na základe toho vedúci kancelárie predstavenstva OSBD Poprad I. Z. odvolal z funkcie dovtedajšieho riaditeľa správy Q.. N. E.. Následne menovacím dekrétom vymenoval do funkcie riaditeľa správy OSBD Poprad Q.. N. N.. Po vymenovaní do funkcie riaditeľa správy OSBD Q.. N. N. uzatvoril aj dodatok č. 1 k pracovnej zmluve 15. decembra 2005, ktorým sa pracovný pomer na dobu určitú zmenil na pracovný pomer na dobu neurčitú.

Súd prvej inštancie sa stotožnil s tvrdeniami žalobcu, že ako radový zamestnanec uzatvoril v dobrej viere pracovnú zmluvu so zamestnávateľom OSBD Poprad v jeho sídle a uzatváral ju podľa svojho presvedčenia a vedomostí s legitímnym riaditeľom správy družstva Q.. N. N., ktorého poznal ako riaditeľa už predtým, nakoľko aj pod jeho vedením už pred 25. májom 2006 pracoval na OSBD Poprad na Moyzesovej ulici ako vrátnik - informátor. O pracovnej pozícii Q.. N. N. nemal žalobca pochybnosti. Čo sa týka otázky, či došlo k okamžitému ukončeniu pracovného pomeru žalobcu na základe listu žalovaného z 31. augusta 2005, súd prvej inštancie poukázal na to, že ohľadom splnomocnenia a oprávnenia konať za žalovaného mal I. Z., resp. riaditeľ správy OSBD Q.. N. N.. Z výpisu z obchodného registra žalovaného vyplývalo, že v čase podpisu oznámenia o okamžitom skončení pracovného pomeru žalobcu nebol Q.. I. zapísaný ako prokurista spoločnosti žalovaného. Nebolo preukázané, kto oznámenie o okamžitom skončení pracovného pomeru podpísal. Žalobca tak mohol mať pochybnosti o správnosti a platnosti tohto podania, mohol sa tiež domnievať, že ide o nulitný právny úkon bez právnych následkov. Žalovaný nepreukázal splnenie podmienky prejednávania okamžitého skončenia pracovného pomeru so zástupcom zamestnancov. Bolo tiež zistené, že odo dňa 2. augusta 2006 osoby vystupujúce v mene OSBD Poprad opakovane bránili zamestnancom OSBD Poprad, vrátane žalobcu, vstúpiť na pracovisko do sídla zamestnávateľa. Žalobca tak objektívne nemal možnosť vykonávať prácu pre iné prekážky na strane zamestnávateľa. Súd prvej inštancie tiež zdôraznil, že existujú právoplatné rozhodnutia súdu, a to aj odvolacieho súdu, z ktorých vyplýva, že personálne turbulencie, či vzájomné dohadovanie sa osôb, ktoré chcú či môžu konať za žalovaného, nemôže byť na ujmu zamestnanca obzvlášť v prípade, kedy je niektorou zo skupín, ktorá má prístup do sídla žalovaného, bránené v prístupe na pracovisko a výkone práce. Pokiaľ teda žalovaný znemožnil žalobcovi riadny výkon práce, ide o prekážky na strane žalovaného ako zamestnávateľa a tento stav nemôže byť na ujmu zamestnanca.

Preto súd prvej inštancie žalobe vyhovel, priznal žalobcovi nárok na zaplatenie mzdy za mesiace jún - júl 2006, ktorá mu nebola vyplatená a následne od augusta 2006 do júla 2007 priznal žalobcovi nárok na náhradu mzdy v súlade s § 134 Zákonníka práce.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 21. júna 2017 sp. zn. 2CoPr/2/2016 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

Právne svoje rozhodnutie odvolací súd odôvodnil poukazom na ustanovenie § 118 ods. 1 - 3, § 134 ods. 1, 2, § 47 ods. 1, § 70, § 38 ods. 1 Zákonníka práce a vecne tým, že žalobca žiadal o zaplatenie nevyplatennej mzdy za mesiac jún a júl 2006 a náhradu mzdy v sume dosahovaného priemerného zárobku za obdobie mesiacov august 2006 až júl 2007, pričom poukázal na existenciu pracovného pomeru, ktorý vznikol uzatvorením pracovnej zmluvy z 26. mája 2005 na dobu určitú, a to na obdobie jedného roka s tým, že došlo opätovne k uzatvoreniu pracovnej zmluvy dňa 25. mája 2006 na dobu určitú do 26. mája 2007 v spojení s jej dodatkom zo dňa 19. apríla 2007 na neurčitú dobu, s miestom výkonu práce OSBD Poprad, so sídlom Moyzesova 25 v Poprade, s dohodnutým druhom práce, vrátnik - informátor Okresného stavebného bytového družstva Poprad.

Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že ak žalovaný poukazuje na výpis z obchodného registra spoločnosti žalovaného a skutočnosť, že predsedom predstavenstva žalovaného bola do 28. apríla 2005 iná osoba, a teda, že Q.. N.R. nebol oprávnenou osobou na uzavretie pracovnej zmluvy so žalobcom bolo potrebné zdôrazniť, že Zákonník práce chráni dobromyseľných zamestnancov tým, že ak neplatnosť právneho úkonu nespôsobili, nemôže im byť na ujmu (§ 17 ods. 3 Zákonníka práce). Zároveň podľa § 10 ods. 2 Zákonníka práce nebolo zistené, aby žalobca vzhľadom na všetky okolnosti mohol pri všetkej opatrnosti vedieť, že riaditeľ správy družstva nebol riadnym povereným zástupcom a zamestnancom žalovaného. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal tiež na ustanovenie § 15 Obchodného zákonníka, podľa ktorého, kto bol pri prevádzkovaní podniku poverený určitou činnosťou, je splnomocnený na všetky úkony, ku ktorým pri tejto činnosti obvykle dochádza. Ak osoba svojím konaním prekročí rozsah poverenia podľa ods. 1, toto konanie podnikateľa zaväzuje len vtedy, ak tretia osoba o prekročení rozsahu poverenia nevedela a s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu ani nemohla vedieť. Podľa § 16 Obchodného zákonníka, podnikateľa zaväzuje aj konanie inej osoby v jeho prevádzkarni, ak nemohla tretia osoba vedieť, že konajúca osoba na to nie je oprávnená.

Žalobca mal preto v zmysle uvedeného nárok na zaplatenie mzdy za obdobie júna a júla roku 2006. Ak

od augusta 2006 nebolo umožnené vstupovať žalobcovi do sídla OSBD Poprad, podľa § 142 ods. 3 Zákonníka práce sa jednalo o inú prekážku na strane zamestnávateľa a podľa citovaného ustanovenia má žalobca nárok na náhradu mzdy vo výške priemerného mesačného zárobku za obdobie od augusta 2006 do júla 2007 v zmysle podaného návrhu. Pokiaľ ide o výšku nevyplatennej mzdy a náhrady mzdy za spomínané obdobie, túto žalobca uplatnil v zmysle výpočtov vyhotovených C. C., ktorá ich realizovala na základe zmluvy o spracovávaní personalistiky a miezd uzatvorenej 16. augusta 2005 s objednávateľom - Okresným stavebným bytovým družstvom Poprad, keď prílohou tohto výpočtu boli kópie mesačných výplatných pásov žalobcu za dané obdobie. Odvolací súd zároveň zdôraznil, že vzhľadom na postoj žalovaného, ako aj samotného žalobcu, ktorý sa už v ďalšom období (po auguste 2007) nedomáhal zamestnania u žalovaného sa javilo, že pracovný pomer vo vzťahu medzi nimi bol konkludentne ukončený.

V závere odvolací súd poukázal na to, že neprihliadol na argumentáciu žalovaného, ktorý v konaní tvrdil, že pracovný pomer so žalobcom bol ukončený formou okamžitého skončenia listom z 31. augusta 2005, a to podľa § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Bolo totiž zrejmé, že žalobca túto písomnosť neprevzal a žalovaný nepreukázal jej doručenie spôsobom predpokladaným v ustanovení § 38 ods. 1 Zákonníka práce. Ak zamestnávateľ doručuje písomnosti poštou, musí ich poslať ako doporučenú zásielku do vlastných rúk (do pozor. R 9/1985).

So zreteľom na všetky tieto dôvody tak odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dňa 14.09.2017 prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, a zároveň, aby uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania do troch dní od právoplatnosti uznesenia.

Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V dovolaní uviedol, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil a nesprávne aplikoval ustanovenia § 17 ods. 3, § 10 ods. 2 Zákonníka práce a § 15 Obchodného zákonníka. Podľa dovolateľa bola odvolacím súdom nesprávne právne posúdená otázka, či Q. N. N. bol riaditeľom správy, a teda bol a mohol byť povereným zamestnancom žalovaného. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na tú skutočnosť, že N. V. C. nemohol riadne udeliť plnú moc I. Z. dňa 19. augusta 2005, nakoľko 27. apríla 2005 nebol predsedom predstavenstva žalovaného, a teda ani I. Z. nemohol na základe takto udelenej plnej moci riadne vymenovať za riaditeľa správy Q. N. N.. Ak odvolací súd argumentoval, tým že pri uzatvorení pracovnej zmluvy zo dňa 25. mája 2006 žalobca nemohol vzhľadom na všetky okolnosti prípadu vedieť, že riaditeľ správy družstva nebol riadnym povereným zástupcom a zamestnancom zamestnávateľa, tak sa dovolateľ s predmetnou argumentáciou nestotožnil, nakoľko žalobca ako aj jeho zástupca, ako to vyplynulo z dokazovania, sa zúčastnil stretnutia, kde predseda predstavenstva oznámil mená členov predstavenstva ako aj meno riaditeľa správy. Podľa názoru dovolateľa zamestnanec túto skutočnosť nemôže ignorovať a sám si vyvodiť iné závery o tom, kto je členom predstavenstva a riaditeľom správy žalovaného, teda osobami, ktoré v zmysle ustanovenia § 9 a § 10 Zákonníka práce v pracovnoprávných vzťahoch uskutočňujú právne úkony.

Právnu otázku naformuloval spôsobom, či konanie osoby, ktorá nie je oprávnená konať za zamestnávateľa zaväzuje zamestnávateľa vo vzťahu k osobe, voči ktorej tento úkon smeroval, ak táto osoba o tejto skutočnosti objektívne vedela. Mal za to, že dovolací súd sa pri svojej rozhodovacej činnosti nezaoberal otázkou, či je možné aplikovať ustanovenia § 10 ods. 2 Zákonníka práce s poukazom na ustanovenia § 9 ods. 1, ods. 2 Zákonníka práce v prípade, že osoba, ktorá nie je zamestnancom žalovaného, uzatvorí pracovnú zmluvu s treťou osobou a takýto právny úkon zamestnávateľa zaväzuje, aj keď zákonom predpísaným spôsobom neprejavil vôľu takýto právny úkon uskutočniť. V závere argumentoval tým, že ustanovenie § 10 ods. 2 s poukazom na ustanovenie § 17 ods. 3 Zákonníka práce nie je možné aplikovať, ak nie je preukázané, že poverený zamestnanec je skutočne zamestnancom zamestnávateľa. V danom prípade je nevyhnutné zohľadniť objektívne hľadisko o tom, kto bol riaditeľom správy a nie subjektívny pocit zamestnanca, ktorý navyše nerešpektoval pokyn svojho nadriadeného.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhoval, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu (1Cdo/54/2018, 2Cdo/33/2017, 3Cdo/33/2017, 4Cdo/54/2018, 5Cdo/104/2017, 7Cdo/29/2018, 8Cdo/140/2017).

10. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, teda tvrdil, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená. Právnu otázku naformuloval dovolateľ spôsobom, či konanie osoby, ktorá nie je oprávnená konať za zamestnávateľa, zaväzuje zamestnávateľa vo vzťahu k osobe, voči ktorej tento úkon smeroval, ak táto osoba o tejto skutočnosti objektívne vedela.

11. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

12. K dovolateľom nastolenej otázke dovolací súd uvádza, že riešenie právneho posúdenia viazanosti zamestnávateľa konaním osoby, ktorá nie je oprávnená konať za zamestnávateľa vo vzťahu k osobe, voči ktorej tento úkon smeroval v prípade, že táto osoba mala o tejto skutočnosti objektívnu vedomosť, nebolo otázkou právnou, od ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. V odôvodnení rozsudku v bode 15. odvolací súd jednoznačne uvádza, že podľa § 10 ods. 2 Zákonníka práce nebolo zistené, aby žalobca vzhľadom na všetky okolnosti mohol pri všetkej opatrnosti vedieť, že riaditeľ správy družstva nebol riadnym povereným zástupcom a zamestnancom žalovaného. Odvolací súd právnú otázku nastolenú dovolateľom neriešil, nakoľko z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k odlišnému skutkovému záveru. Rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo založené na tejto otázke, odvolací súd sa plne stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvoinštančného súdu.

13. Dovolací súd už len poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). Skutočnosť, že sa dovolateľ nestotožňuje so spôsobom hodnotenia dôkazov, rozporuje zistený skutkový stav a polemizuje so závermi súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, nezakladá prípustnosť dovolania.

14. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je prípustné, a preto ho odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade si žalobca v dovolacom konaní náhradu trov konania neuplatnil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli (jediný úkon, ktorý vykonal žalobca, bolo vyjadrenie k dovolaniu, ktoré písal žalobca). Dovolací súd mu preto náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (rovnako rozhodol najvyšší súd aj vo veci 7Cdo/4/2017, 7Cdo/14/2018, 6Cdo/1/2018).

16. V návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodnutia napadnutého dovoláním dovolateľ neuviedol nijaké dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mal dovolací súd jeho návrhu vyhovieť (§ 444 ods. 1 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok